

חוק הפרשנות, התשמ"א-1981¹

פרק א': תחולה

תחולת החוק וסייגיה

(תיקון התשנ"ד)

1. חוק זה יחול לגבי כל חיקוק והוראת מינהל, אף אם ניתנו לפני תחילתו, אם אין הוראה אחרת לענין הנדון ואם אין בענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם חוק זה; אולם על מלים וביטויים למעט "חטא", "עוון" ו"פשע" שבחיקוקים והוראות מינהל שניתנו לפני תחילת חוק זה לא יחול סעיף 3 אלא יוסיפו לחול ההגדרות שבסעיף 1 לפקודת הפרשנות.

תחולת הגדרות שבחיקוק

2. מונח שהוגדר בחיקוק - משמעו כהגדרתו, והגדרה זו תחול גם על תקנות שהותקנו לפי אותו חיקוק, וכל צורה דקדוקית הנגזרת מהמונח תתפרש לפי אותה משמעות, הכל אם אין הוראה אחרת לענין הנדון ואם אין בענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם אותה הגדרה.

פרק ב': פירוש מלים וביטויים

משמעותם של מלים וביטויים

(תיקונים: התשנ"א, התשנ"ד)

3. המלים והביטויים הבאים להלן - משמעותם כמפורש בצידי:

"בכתב" - לרבות בכל דרך אחרת של הצגת אותיות, ספרות או סימנים בצורה הנראית לעין או הניתנת לפענוח חזותי;
"דין" - כל אחד מאלה:

(1) חיקוק;

(2) דינים דתיים - בין שבעל פה ובין שבכתב - כפי תקפם במדינה;

(3) (א) אקט של הפרלמנט הבריטי או דבר המלך במועצתו או חלק מהם, או תקנות לפיהם, ודיני המשפט המקובל ועקרונות היושר של אנגליה, כפי תקפם במדינה;

(ב) דינים עותמאניים כפי תקפם במדינה;

"הוראת מינהל" - הוראה או מינוי - לרבות הודעה, מודעה, רשיון, היתר וכיוצא באלה - שניתנו בכתב מכוח חוק ואינם בני-פעל תחיקתי;

"הפרה", לענין דרישה או הוראה - אף אי-קיומה במשמע;

"חוק" - חוק של הכנסת או פקודה;

"חטא" - כהגדרתו בחוק העונשין, התשל"ז-1977;

"חיקוק" - חוק או תקנה;

"חלוט", לענין פסק דין או החלטה של בית משפט - שאין עליהם עוד ערעור או ערר או השגה כיוצא בהם;

"יום" - תקופה מחצות הלילה עד חצות הלילה שלאחריו;

"מחוז" - אחד המחוזות המינהליים ששטח המדינה מחולק להם בידי הממשלה על פי חוק;

"מיטלטלין" או "טובין" - נכסים מוחשיים שאינם מקרקעין;

"מימי חופין" - רצועת ים פתוח לאורך חופי המדינה, ברוחב שנים עשר מילים ימיים מנקודת שפל המים שבחוף;

"מקרקעין" - קרקע, כל הבנוי עליה והנטוע בה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה;

"נציג היועץ המשפטי לממשלה" או "בא כוח היועץ המשפטי לממשלה" - פרקליט בפרקליטות המדינה על שלוחותיה או מי

שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו להיות נציגו או בא-כוחו;

"נקבע" - נקבע בחיקוק שבו מצוי ביטוי זה או בתקנות שניתנו לפיו;

¹. ס"ח 1030, התשמ"א (15.6.1981), עמ' 302.

תיקון: ס"ח 1335, התשנ"א (21.12.1990), עמ' 30;

ס"ח 1481, התשנ"ד (23.8.1994), עמ' 358 [תיקון עקיף בחוק העונשין (תיקון מס' 39)]. תחילת תוקפו - שנה מיום פרסומו.

"עוון" - כהגדרתו בחוק העונשין, התשל"ז-1977;

"פשע" - כהגדרתו בחוק העונשין, התשל"ז-1977;

"פקודה" - פקודה שניתנה לפני הקמת המדינה או פקודה של מועצת המדינה הזמנית;

"קונסול" או "נציג קונסולרי" - קונסול כללי, קונסול, סגן קונסול וכל המוסמך למלא תפקידו של אחד מאלה, וכן סוכן קונסולרי;

"רשות מקומית" - עיריה, מועצה מקומית, ועד מקומי או איגוד ערים;

"שנה" ו"חודש" - לפי הלוח הגריגוריאני, ואם צויינה תחילת תקופתם או סופה לפי הלוח העברי בלבד - לפי הלוח העברי;

"שנת כספים" - תקופה מאחד בינואר של שנה פלונית עד שלושים ואחד בדצמבר של אותה שנה; על אף האמור בסעיף 1 תחול הגדרה זו גם על חיקוקים והוראות מינהל שניתנו לפני תחילתו של חוק זה;

"תאגיד" - גוף משפטי, כשר לחיובים, לזכויות ולפעולות משפטיות;

"תפישה", לענין מקרקעין - לרבות השימוש, ההחזקה או ההנאה שלא כעובד או כפקיד בלבד או לשם השגחה או שמירה בלבד;

"תצהיר" - הצהרה בכתב שניתנה ואומתה באחת הדרכים הקבועות לכך בחיקוק;

"תקנה" - הוראה שניתנה מכוח חוק והיא בת-פעל תחיקתי.

אדם

4. מקום שמדובר באדם - אף חבר-בני-אדם במשמע, בין שהוא תאגיד ובין שאינו תאגיד.

יחיד ורבים

5. האמור בלשון יחיד - אף לשון רבים במשמע, וכן להיפך.

זכר ונקבה

6. האמור בלשון זכר - אף לשון נקבה במשמע, וכן להיפך.

הכלל אינו מעין הפרט דוקא

7. המלים "או", "אחר" או ביטוי דומה להן - להבדיל מן המפורט שלפניהן הן באות ולא להקיש לו, זולת אם יש עמן המלים "דומה" או "כיוצא בזה" או ביטוי אחר שמשמעו היקש.

"עד..."

8. הביטוי "עד..." לענין זמן או לענין מובאה - משמעו עד ועד בכלל.

"לפי"

9. הביטוי "לפי", לענין חיקוק פלוני, או ביטוי כיוצא בו - משמעו גם לפי תקנות שהותקנו מכוחו של החיקוק.

תקופות

10. (א) מקום שנקבעה תקופה קצובה במספר ימים או שבועות מיום פלוני, אותו יום לא יבוא במנין.

(ב) תקופה קצובה במספר חדשים או שנים לאחר אירוע פלוני תסתיים בחדש האחרון ביום שמספרו בחודש כמספר יום האירוע, ואם היה החודש חסר אותו יום - ביום האחרון של החודש.

(ג) במנין ימי תקופה יבואו גם ימי מנוחה, פגרה או שבתון שעל פי חיקוק, זולת אם הם הימים האחרונים שבתקופה.

פרק ג': פירוש הסמכות

מקום שלא נקבע זמן

11. הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו - משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה ולחזור ולעשותו מזמן לזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות.

סמכות לפטור

12. הסמכה ליתן פטור, הקלה, הנחה וכיוצא באלה - משמעה הסמכה ליתן אותם אף במקצת או בתנאים.

מינוי והסמכה - כיצד

13. (א) מקום שניתנה סמכות למנות אדם, להסמיכו או להטיל עליו חובה - מותר לעשות כן בנקיבת שמו או בנקיבת שם משרתו.

(ב) מינוי אדם, הסמכתו או הטלת חובה עליו בנקיבת שם משרתו בלבד - משמעם מינוי, הסמכה או חיוב של מי שממלא את המשרה מזמן לזמן.

סמכות מינוי

14. הסמכה לעשות מינוי - משמעה גם הסמכה להתלות את תקפו, לבטלו, לפטר את מי שנתמנה או להשעותו מתפקידו.

סמכות התקנה

15. הסמכה להתקין תקנות או ליתן הוראת מינהל - משמעה גם הסמכה לתקן, לשנות, להתלות או לבטל בדרך שהותקנו התקנות או ניתנה ההוראה.

סמכות מינוי גוף

16. הסמכה למנות גוף של מספר חברים - משמעה גם הסמכה למנות לו יושב ראש ולמנות ממלא מקום לכל חבר שלו.

סמכויות עזר

17. (א) הסמכה לעשות דבר או לדון בענין פלוני או להכריע בו - משמעה גם הסמכה לקבוע נוהל עבודה וסדרי דיונים ככל שאלה לא נקבעו בחיקוק.

(ב) הסמכה לעשות דבר או לכפות עשייתו - משמעה גם מתן סמכויות עזר הדרושות לכך במידה המתקבלת על הדעת.

סמכות בהשגה ובערר

18. הסמכה לדון ולהכריע בערר או בהשגה אחרת על החלטה של רשות - משמעה גם הסמכה לאשר את ההחלטה בשינויים או בלא שינוי, לבטלה ולהחליט החלטה אחרת במקומה או להחזיר את הענין עם הוראות לרשות שהחליטה.

שמירת סמכויות וחובות

19. מתן סמכות או הטלת חובה לפי חיקוק אחד, אין בהם כשהם לעצמם כדי לגרוע מסמכות שניתנה או חובה שהוטלה לפי חיקוק אחר.

פעולת מספר בני אדם

20. פעולה שהוטלה על מספר בני אדם כשרה אם נעשתה בידי רובם.

פרק ד': דין חיקוקים

שעת תחילה

21. שעת תחילת תקפו של חיקוק היא בשעה 01:00 של יום תחילתו.

סייגים לכוחו של ביטול

(תיקון התשנ"ד)

22. ביטולו של דין אין כוחו יפה -

(1) להחיות דבר שלא היה לו תוקף בשעה שהביטול נכנס לתקפו ;

(2) להשפיע על פעולה קודמת של הדין המבוטל או על מה שנעשה לפיו ;

(3) להשפיע על זכות או חיוב שלפי הדין המבוטל.

תקנות ומינויים לפי חיקוק שבוטל

23. משבוטל חיקוק, בטלים עמו התקנות והמינויים שנעשו מכוחו ; אולם מקום שהחיקוק המבוטל קובע הוראות במקום המבוטלות - התקנות והמינויים שנעשו מכוח ההוראות המבוטלות יעמדו בתקפם עד שיבוטלו בתקנות ובמינויים מכוח החיקוק המבוטל.

הנוסח המחייב

24. הנוסח המחייב של כל דין הוא הנוסח שבשפה שבה הוא ניתן ; אולם בדין שניתן באנגלית לפני הקמת המדינה ונקבע לו

נוסח חדש לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948 - הנוסח החדש מחייב.

פירושם של אזכורים

25. אזכור של חיקוק בחיקוק אחר - כוונתו לחיקוק המאוזכר כנוסחו בשעה שנוקטים לו, לרבות הוראות שנוספו בו והוראות שבאו במקומו בחיקוק אחר.

סטיה מטופס

26. טופס שנקבע בחיקוק - סטיה קלה ממנו, שאין בה כדי לפגוע בעיקר או להטעות, אינה פוסלת את הנעשה לפיו.

פרק ה': שונות

תיקון פקודת הראיות

27. בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 -

(1) אחרי סעיף 34 יבוא :

34א. דבר שפורסם ב"רשומות" חזקה שנעשה כראוי, והוא הדין בכל דבר שפרסם המדפיס הממשלתי אף שלא ברשומות.

"רשומות" - ראייה

34ב. התאריך הנקוב של גליון "רשומות" הוא יום פרסומו ;

**תאריך הפרסום של
"רשומות"**

(2) בפרק ה', לפני סעיף 58 יבוא :

57ב. כל דין הוא מן המפורסמות שאין צריכות ראייה, אם אין הוראה אחרת משתמעת.

**"הדין הוא
כמפורסמות**

57ג. מקום שחיקוק מתיר או מחייב להמציא מסמך על ידי הדואר, בין שהוא נוקט לשון "המצאה" ובין שהוא נוקט לשון "נתינה" או "שליחה" או לשון אחרת, רואים את ההמצאה - אם אין הוראה אחרת משתמעת - כמבוצעת -

המצאה על-ידי הדואר

(1) אם דוור מכתב המכיל את המסמך והמען על המכתב היה כשורה ודמי המשלוח שולמו מראש או שהמכתב היה פטור מתשלום דמי דואר או נושא עליו סימן המעיד כי הוא נשלח בשירות המדינה ;

(2) במועד שבו היה המכתב מגיע לתעודתו בדרך הרגילה של הדואר, אם לא הוכח היפוכו של דבר.

תיקון חוק נכסי המדינה

28. בחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951, אחרי סעיף 8 יבוא :

**"תשלומי חובה,
חילוטים וגמולים**

א8. (א) מקום שחיקוק מחייב אדם בתשלום היטל, אגרה, עמלה או גמול כספי אחר בעד פעולה של עובד ציבורי או של משרד ציבורי, ומקום שבית המשפט או רשות אחרת הטילו קנס או תשלום אחר או פסקו חילוט - יימסר הכסף או המחולט או תמורתו לאוצר המדינה או יועמד לרשותו, אם אין הוראה אחרת משתמעת.

(ב) הוראת סעיף קטן (א) אינה גורעת מכוחה של הוראה המזכה אדם לקבל, או מתירה לתת לו, חלק מן הקנס או מן התמורה

תיקון חוק החוזים (חלק כללי)

29. בסעיף 25 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, במקום סעיף קטן (ד) יבוא :
"ד) סעיפים 2, 4, 5, 6, 7, 8 ו-10 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, וסעיף 57 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על פירושו של חוזה, אם אין הוראה אחרת לענין הנדון ואם אין בענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם תחולה כאמור".

תיקון פקודת סדרי השלטון והמשפט

30. בסעיף 10(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, המלים "תאריך הרשומות נחשב כתאריך הפרסום" - יימחקו.

ביטול

31. פקודת הפרשנות, למעט סעיפים 16(2) ו-4, 17, 19 ו-42 - בטלה.

תחילה

32. תחילתו של חוק זה ביום ג' בתשרי התשמ"ב (1 באוקטובר 1981).

פרסום

33. חוק זה יפורסם תוך שלושים ימים מיום קבלתו בכנסת.

מנחם בגין

ראש הממשלה

יצחק נבון

נשיא המדינה